

NASIONALE SENIOR CERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2022

REKENINGKUNDE: VRAESTEL I

NASIENRIGLYNE

Tyd: 2 uur

200 punte

Hierdie nasienriglyne is opgestel vir gebruik deur eksaminators en hulpeksaminators van wie verwag word om almal 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die riglyne konsekwent vertolk en toegepas word by die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen bespreking of korrespondensie oor enige nasienriglyne voer nie. Ons erken dat daar verskillende standpunte oor sommige aangeleenthede van beklemtoning of detail in die riglyne kan wees. Ons erken ook dat daar sonder die voordeel van die bywoning van 'n standaardiseringsvergadering verskillende vertolkings van die toepassing van die nasienriglyne kan wees.

VRAAG 1 BATEBESTUUR EN BTW

Verwys na die inligting aangaande Kench Wrench.

Hierdie vraag bestaan uit drie dele: 1A, 1B en 1C.

VRAAG 1A VOORRAADSTELSELS

1.1 Bepaal die randwaarde van die eindvoorraad soos op 31 Augustus 2022.

1.1.1 Bereken die getal stelle voorhande.

$$+ 800 + 2\,100 - 40 - 1\,645 = 1\,215$$

= Funksie & Bedrag / verrekening

1.1.2 Bereken die geweegde gemiddelde van een stel moersleutels.

$$\frac{1\,200\,000}{800} + \frac{3\,130\,000}{2\,100} - \frac{72\,000}{40} + 17\,700 = \frac{4\,275\,700}{2\,860}$$

R1 495

= Funksie & Bedrag

= Rand / Eenhede

1.1.3 Bereken die randwaarde van die eindvoorraad.

$$1\,215 \text{ 1.1.1 antwoord} \times 1\,495 \text{ 1.1.2 antwoord} = R1\,816\,425 \text{ 1.1.1} \times \text{1.1.2}$$

1.2 Die eienaar, Shannon, is aangeraai om haar voorraad vir die hoogste moontlike waarde te verseker. Bereken die randwaarde van die eindvoorraad indien sy die EIEU- (eerste-in-eerste-uit-) waardasiemetode gebruik.

	500	× 1 900	=	950 000
				17 700
600 – 40 = 560		× 1 800	=	1 008 000
155 = 1 215 uit 1.1.1		× 1 100	=	<u>170 500</u>
				2 146 200 EIEU-waardasiemetode

- 1.3 Shannon het opgemerk dat die prys van moersleutels aansienlik toegeneem het gedurende die jaar. Bepaal die persentasie toename en voorsien 'n realistiese verduideliking vir die aansienlike toename deur na die November- en die Junie-aankoopprys te verwys.

$$(1\,900 - 1\,100) = \frac{800}{1\,100} \times \frac{100}{1}$$

= 72,73% moet korrek wees vir 2 punte (gedeel deur 1 100)

Ingevoer – gekoop teen dollar/euro-prys verswakkende rand
Toename in brandstof en vervoerkostes (oorlog in Oekraïne)
Tekort aan aanbod toename in aanvraag

Prysstyging om verliese te dek; kan nie tydens inperkings invoer/uitvoer nie.
[LET WEL: 72% is te hoog vir inflasie] – minder 10%
[LET WEL: verskaffer marge sal kliënte verloor tensy monopolie]

- 1.4 Bepaal wat die verkoopsprys van een stel moersleutels moet wees as die onderneming 'n **bruto wins** van R1 057 500 sou maak nadat hul voorraadprys met 40% op die kosprys verhoog is.

$$1\,057\,500 \times 140 / 40 = 3\,701\,250^* / 1\,645 = R2\,250 \text{ geen buitelandse/addisioneel}$$

$$^*1\,057\,500 \times 100 / 40 = 2\,643\,750 \times 1,40$$

VRAAG 1B

BTW

BTW word teen 15% bereken

- 1.5 Ontleed die transaksies wat onttrek is en hul effek op die bedrag wat aan SAID verskuldig is vir BTW volgens die tabel hieronder.

	Berekening	BTW-bedrag	Bedrag verskuldig aan SAID
e.g.		R28 110	Toename
1	$4\,700 \times 15/100$	705	Toename
2	$327\,750 \times 5/95 = 17\,250 \times 15/115$	2 250	Toename
3	$1\,250 \times 1,60 = 2\,000 - 7\% (140) - 1\,860 \times 15\%$	279	Afname

VRAAG 1C VASTE BATES**(18 punte, 10 minute)**

- 1.6 Bereken die kosprys van die nuwe toerusting wat op 1 Februarie 2022 gekoop is.

$$420\,000 - 80\,000 - 600\,000 = 260\,000 \text{ geen vreemde / verkeerde teken of ontbrekende syfer nie}$$

= Funksie & bedrag / verrekening

- 1.7 Bereken die waardevermindering op die nuwe toerusting wat op 1 Februarie 2022 gekoop is.

$$260\,000 \text{ uit 1.5} \times 12\% \times 7/12 = 18\,200$$

- 1.8 Bereken die wins of verlies wat gemaak is met die verkoop van die bate op 30 April 2022. Dui aan of dit 'n wins of verlies was.

$$30\,900 - 2\,472 \text{ van hieronder} - 45\,000 = 16\,572$$

or

$$80\,000 - (49\,100 + 2\,472) - 45\,000 = 16\,572$$

Aanvaar "verlies" gegrond op depresiasie-berekening

Wins op verkoop van toerusting X

Verlies met verkoop van toerusting

Berekeningsruimte vir waardevermindering op verkoopte toerusting

$$80\,000 - 49\,100 = 30\,900 \times 12\% \times 8/12 = 2\,472$$

- 1.9 Bereken die waardevermindering vir die jaar op die oorblywende toerusting.

$$420\,000 - 80\,000 = 340\,000$$

$$\frac{185\,000}{235\,000} - 49\,000 = 135\,900$$

$$235\,000 - 30\,900 = 204\,100 \times 12\% = 24\,492 \text{ boekwaarde @ 12\%}$$

= Funksie & Bedrag / verrekening

VRAAG 2 MAATSKAPPY FINANSIËLE STATE**Verwys na die inligting aangaande Ruby Robotika Beperk.****BEREKENINGSBLAD**

Benoem die besonderhede van die bedrag wat jy uitwerk asseblief duidelik indien jy hierdie spasie vir berekeninge wil gebruik. Alle finale bedrae moet korrek na die finale vraag oorgedra word.

Getal aandele	Huur
$2\,500\,000 \times 70\% = 1\,750\,000$ $\quad \quad \quad + 500\,000$ $\quad \quad \quad \underline{\quad \quad \quad}$ $\quad \quad \quad 2\,250\,000$	$115\,500 / 11 = 10\,500$
Inkomstebelasting	
$990\,000 + 400\,000 + 65\,000 = 1\,455\,000$	
Handelsvoorraadtekort	** Aanvaar alternatief (Hanteringsgeld)
$(2\,467\,000 - 20\,000 - 24\,000 - 22\,000 \text{ uit uitgawes} - 2\,364\,000 = 37\,000)$	$(2\,467\,000 - 20\,000 - 22\,800 - 22\,000 \text{ uit uitgawes} - 2\,364\,000 = 38\,200)$ Hanteringsgeld word ingesluit as 'n voorraaduitgawe

- 2.1 Voltooi die Staat van Omvattende Inkomste (Inkomstestaat) van Ruby Robotika Beperk vir die jaar eindigende 28 Februarie 2022.

Verkope (14 500 700 – 270 200)	14 230 500
Koste van verkope	(5 692 200) <i>hakies</i>
Bruto wins (14 230 500 × 60% <i>Verkope</i> × 60%)	8 538 300 <i>BW > KvV</i>
Bedryfsinkomste	Moenie bereken nie
Kommissie-inkomste (49 500 – 8 200 – 9 500)	31 800
Korting ontvang	84 000
Diverse inkomste	74 000
Bedryfsuitgawes	Moenie bereken nie
Water en elektrisiteit (36 400 – 2 800)	33 600
Versekering (38 680)	38 680
Huuruitgawe (115 500 + (4 000 + 6 500))	126 000
Oninbare skuld (9 200 + (16 000 – 10 400 =) 5 600)	14 800 <i>indien +</i>
Verpakkingsmateriaal (27 000 – 2 200)	24 800
Direkteursgelde	60 000
Korting toegestaan	51 000
Waardevermindering	89 500
Ouditeursgelde	38 400
Salarisse en lone	3 250 000
Herstelwerk (12 500 – 4 000)	8 500
Verlies vanweë diefstal (6 000 + 20 000* – 17 000) = 3 000 (20 000 × 15%)	9 000 <i>indien kontant + voorraad</i>
Hanterings- / terugsendingsgeld	1 200
Voorsiening vir oninbare skuld-aansuiwering (176 000 – 184 020 <i>uit VvOI</i>)	8 020
Herwaardasie van voorraad (43 000 – 21 000)	22 000
Handelsvoorraadtekort (2 467 000 – 20 000 – 24 000 – 22 000 <i>uit uitgawes</i> – 2 364 000)	37 000 Alt. **38 200
Bedryfswins	Moenie bereken nie
Rente-inkomste	20 000
Rente-uitgawe	(70 000)
Netto wins voor belasting	Moenie bereken nie
Belasting vir die jaar (990 000 + 400 000 + 65 000)	(1 455 000) <i>hakies</i>
Netto wins na belasting	Moenie bereken nie

= Funksie & Bedrag / verrekening

2.2 Voltooi die volgende aantekeninge by die finansiële state soos op 28 Februarie 2022:

2.2.1 **Handels- en ander ontvangbare rekeninge**

Netto handelsdebiteure	5 949 980 trek af
Debiteurekontrole (6 150 000 – 16 000)	6 134 000 trek albei af
Min: Voorsiening vir oninbare skuld (6 134 000 × 3%)	(184 020) hakies
Opgelope inkomste (8 200 – 8 200) + 17 000	17 000
*Vooruitbetaalde uitgawes	2 800
= Funksie & Bedrag	Moenie bereken nie

2.2.2 **Kontant en kontantekwivalente**

Los kontant (10 000 – 6 000)	4 000
Kleinkas	3 000
Vaste deposito (vervallend)	50 000
= Funksie & Bedrag	Moenie bereken nie

2.2.3 **Handels- en ander betaalbare bedrae**

Handelskrediteure (9 270 000 – (24 000 – 1 200))	9 247 200
Bankoortrekking (* 75 000 – 10 400 + 400 000) *aanvaar verrekening (indien – 75 000...)	464 600
*Opgelope uitgawes (10 500 – 4 000)	6 500
*Inkomste vooruitontvang	9 500
*SAID (Inkomstebelasting)	65 000
*Aandeelhouers vir dividende (0,16 × (1 750 000 + 500 000))	360 000 aandeel nee / berekeningsfout
= Funksie & Bedrag	Moenie bereken nie

VRAAG 3 KONTANTVLOEISTATE**(45 punte, 27 minute)****Verwys na die inligting aangaande Jessica Juwele Bpk.**

- 3.1 3.1.1 Voltooi Aantekening 1: Versoening van wins voor belasting en kontant uit bedrywighede gegenereer.

Netto wins voor belasting (5 915 000 × 100/70)	8 450 000
Aansuiwerings vir:	
Waardevermindering	232 500 totaal
Rente-uitgawe	1 125 000 totaal
Bedryfswins voor veranderinge in bedryfskapitaal	9 807 500
Veranderinge in bedryfskapitaal	5 270 000 totaal
*Toename/*Afname in voorraad skakel met hakies gebruik	8 000 000
*Toename/*Afname in ontvangbare rekeninge (7 320 000 – 8 520 000) skakel met hakies gebruik	(1 200 000) bedrag
*Toename/*Afname in betaalbare bedrae skakel met hakies gebruik	(1 530 000) bedrag
Kontant uit bedrywighede gegenereer	Moenie bereken nie

*Skrap wat nie van toepassing is nie of omkring die korrekte beweging.

- 3.1.2 Bereken die volgende Aantekening 1-bedrae in die spasie wat hieronder voorsien word:

Waardevermindering (5)
$1\,550\,000 + 300\,000 - 150\,000 - 1\,467\,500 = 232\,500$
Rente op lening (4)
$2\,625\,000 + 12\,500\,000 - 12\,000\,000 - 2\,000\,000 = 1\,125\,000$
Veranderinge in betaalbare bedrae (3)
$ \begin{array}{rcl} 14\,600\,000 & - & 12\,900\,000 \\ 70\,000 & & 90\,000 \\ \hline 300\,000 & & 450\,000 \\ 14\,970\,000 & 13\,440\,000 & = 1\,530\,000 \end{array} $

= Funksie & Bedrag

- 3.2 Voltooi die volgende uittreksel uit die Kontantvloeistaat vir die jaar geëindig 28 Februarie 2022.

Kontantvloei uit beleggingsaktiwiteite	(370 000) hakies totaal
Aankoop van vaste bates	(300 000)
Opbrengs op verkoop van vaste bates	150 000
Toename in beleggings (300 000 – 520 000)	(220 000) hakies

- 3.3 3.3.1 Bereken die geweege gemiddelde aandeleprys ten tye van die terugkoop van die aandele.

$$\frac{30\,000\,000}{4\,000\,000} + \frac{6\,720\,000}{800\,000} = \frac{36\,720\,000}{4\,800\,000}$$

= R7,65
= rand / aandeel

- 3.3.2 Bereken die bedrag wins wat na belasting en dividende behou is deur die behoue inkomste-rekening te voltooi. Ignoreer datums en folioverwysings.

Behoue inkomste B2			
Bank	157 500	Saldo	1 650 000
8,70 – 7,65 uit 3.3.1 = 1,05 × 150 000	Sien as berekening na	Verdelings- rekening	1 910 000
Saldo	3 402 500		
	3 560 000		3 560 000
		Saldo	3 402 500

- 3.3.3 Bereken die dividende betaal soos wat dit op die Kontantvloeistaat vir die jaar geëindig 28 Februarie 2022 sal verskyn.

$$\begin{aligned} (8\,450\,000 - 2\,535\,000) &= 5\,915\,000 - 1\,910\,000 \text{ uit 3.3.2} \\ &= 4\,005\,000 \\ + 1\,800\,000 - 2\,325\,000 &= 3\,480\,000 \text{ totaal} \end{aligned}$$

VRAAG 4 VERVAARDIGING**(40 punte, 24 minute)****Verwys na die inligting aangaande Kudawashe Kaas.**

- 4.1 Voltooi die volgende aantekeninge by die produksiekostestaat vir die jaar geëindig 28 Februarie 2022:

4.1.1 Grondstowwe

Beginsaldo	143 000
Aankope ($146\,250 + 78\,750 = 225\,000 - 16\,000$)	209 000
Vraggeld op aankope ($1\,250 \times 12$)	15 000
Min Eindvoorraad	(151 000)
Grondstowwe in die produksieproses gebruik	216 000
	Geen buitelandse

4.1.2 Fabrieksbokoste

Indirekte materiaal ($27\,000 + 62\,000 - 19\,000$) $\times 90\%$	63 000 Insluitend balanse
Indirekte arbeid ($432\,000 / 3$)	144 000
Huuruitgawe ($110\,390 - 9\,130$) $\times 600/800$	75 945
Water en elektrisiteit ($35\,200 \times 70\%$)	24 640
Versekering ($48\,950 + 4\,450$) $\times 50\%$	26 700
Sekuriteit ($15\,960 \times 3/4$)	11 970
	Moenie bereken nie

- 4.2 Bereken die koste van die direkte arbeid vir die jaar geëindig 28 Februarie 2022.

$$4 \times \{(8\,000 \times 12 = 96\,000) + 8\% \text{ van bruto} = 7\,680 + (500 \times 12 = 6\,000)\}$$

$$= 438\,720 \text{ Salarig koste}$$

- 4.3 Die koste van produksie wat op die produksiekostestaat vir die jaar weerspieël word, was R1 013 784. Bereken die koste van verkope vir die jaar geëindig 28 Februarie 2022.

$$96\,216 + 1\,013\,784 - 124\,200 - 7\,800 = 978\,000 \text{ geen buitelandse}$$

- 4.4 Verduidelik waarom die saldo's van goedere-in-bewerking so laag is in vergelyking met die grondstowwe en die klaargoedere.

Grondstowwe is bederfbaar – produksieproses moet die lopie voltooi of halfvoltooide kaas sal besmet word – die GIB in die produksielyn kan die kaasomhulsels en indirekte materiaal wees

GIB – vinnig – bederfbaar

Grondstowwe / klaargoedere – hou langer (d.i. kaas)

BEREKENINGSPASIE

Benoem die besonderhede van die bedrag wat jy uitwerk asseblief duidelik indien jy hierdie spasie vir berekeninge wil gebruik. Alle finale bedrae moet korrek na die finale vraag oorgedra word.

Grondstofaankope	
$146\,250 + 78\,750 = 225\,000 - 16\,000$	
Huuruitgawe	
$110\,390 = 10x + 3(1.1x)$ $8\,300 = x$ $9\,130 = x + 10\%$ $110\,390 - 9\,130 = 101\,260 \times 600/800$ $= 74\,945$ indien -	

Totaal: 200 punte